Поява Російської Торгівельної Системи (РТС) на фондовому ринку України

Яка доля чекає на ПФТС?

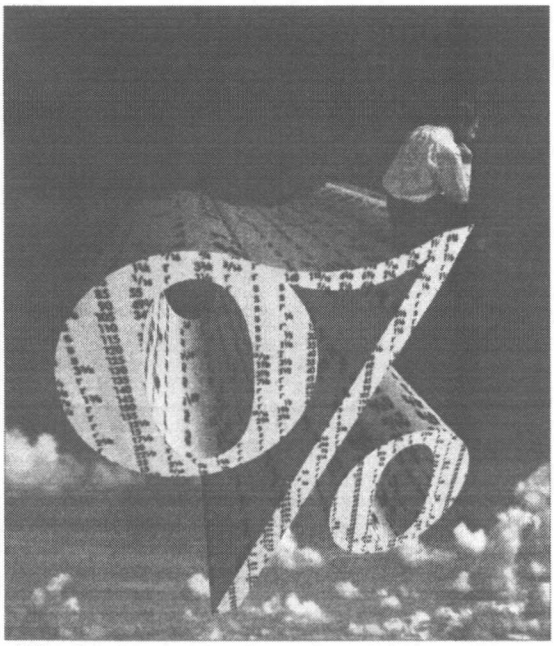

ПФТС є найкрупнішою серед усіх за об'ємом торгів та за всіма іншими показниками

Олександр КРИЦЬКИЙ
Спеціально для «Юридичної газети»

На сьогоднішній день в Україні діють 8 фондових біржі і ТІС, об'єм торгів на яких у 2007 році, за даними Державної комісії з цінних паперів і фондового ринку, склав 36,9 мільярдів гривень.

Перша Фондова Торгівельна Система (ПФТС) є найкрупнішою серед усіх за об'ємом торгів та за всіма іншими показниками. Доля біржі в загальному об'ємі організованих торгів цінними паперами в 2007 році склала 87,38 %. Індекс же ПФТС прийнято вважати показником усієї фінансової ситуації України. На графіку зображено індекс ПФТС протягом всієї діяльності.

Незважаючи на непогані результати, які демонструє ПФТС, не все так чудово, як здається на перший погляд. Багато українських експертів нарікає на досить часті технічні збої та повільність керівництва ПФТС щодо введення нових технологій. Саме застаріла технічна база біржі спричиняє періодичні розлади в її діяльності, які викликають незадоволення інвесторів. Так, наприклад, 16 січня 2008 року ПФТС призупинила торги через аварію в енергомережі Київенерго, а 22-24 січня (в ці дні відбувалася глобальна корекція світових фондових ринків) працювала з перебоями через велику активність торгівців. Поява нового фондового індексу в Україні очікується вже досить давно.

Російська Торгівельна Система (РТС) вже не перший раз намагається пробитися на фондовий ринок України. Керівництво РТС оцінює ринок України як такий, що швидко розвивається і є найбільш перспективним для розвитку біржової торгівлі на пострадянському просторі. 15 травня московська фондова біржа разом із групою українських інвестиційних компаній провела в Києві засновницькі збори нової фондової біржі — ВАТ «Українська біржа» (УБ), в якій доля РТС складатиме на початковому етапі 49%, а пізніше, протягом дев'яти місяців, буде зменшена до 40 %. Нова біржа буде займатися організацією спотового і термінового ринків.

За своїм технічним оснащенням РТС значно перевершує українські біржі. Це друга за величиною російська фондова біржа. Об'єм торгів на фондовому ринку РТС у першому кварталі 2008 року склав 84,6 млрд доларів. Мало того, що індекс РТС значно перевищує індекс ПФТС, він ще й демонструє досить непогані темпи зростання. Порівнюючи індекси ПФТС й РТС на графіку, ми побачимо наступне:

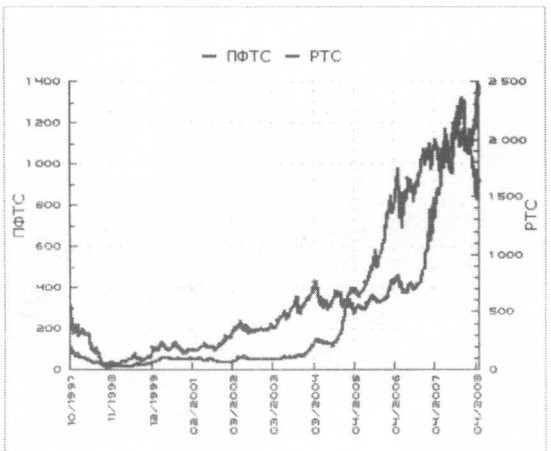

Для подальшого якісного розвитку українського фондового ринку потрібні нові біржові технології. А відкриття біржі, яка запропонує такі технології і буде їх використовувати, дасть поштовх розвиткові фондового ринку. На думку багатьох експертів, створення УБ збільшить ліквідність, забезпечить гарантію при укладанні угод, а також сприятиме притоку інвестицій від приватних інвесторів. Згідно з оцінками учасників ринку, нова біржа буде готова розпочати роботу вже в четвертому кварталі 2008 року, але реальні торги зможуть розпочатися тільки з нового року.

А що ж буде далі? В будь-якому разі ця подія зіграє на руку українським інвесторам. Є декілька варіантів розвитку подій. Варіант перший: ПФТС і створювана за участю РТС нова біржа стануть основними

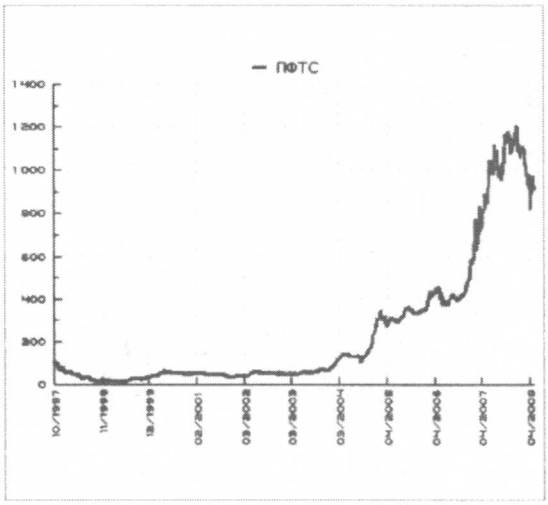

конкуруючими майданчиками в Україні. Але існує точка зору, згідно з якою нова біржа навряд чи конкуруватиме з ПФТС на початковому

Цікавий факт

Індекс же ПФТС прийнято вважати показником всієї фінансової ситуації України

етапі своєї діяльності. Передбачається, що «Українська біржа» — це перш за все ринок заявок, тобто той напрямок, який в Україні практично не розвивається. Однак при подальшому перетині продуктової лінійки, вона може стати серйозним конкурентом.

Варіант другий: оскільки біржа котирувань ПФТС і біржа заявок УБ використовують різні технології, вони можуть існувати паралельно. В Україні відсутній ринок похідних цінних паперів, таких як ф'ючерси й опціони. Тому було б цілком логічним РТС запропонувати ці опції Україні, особливо ф'ючерси, в яких росіяни вже мають досвід реалізації.

Варіанти є, але на шляху до реалізації ініціативи РТС може виникнути ряд перешкод, однією з яких є активність в Україні інших іноземних бірж, таких як: Варшавська фондова біржа, німецька Deutsche Boerse, скандинавська OMX Group й Віденська біржа.

КОМЕНТАР ЕКСПЕРТА

[Сергій СІЧКАР]

директор компанії з управління активами «Магістр»

Український фондовий ринок є найбільш перспективним для розвитку біржової торгівлі з-поміж усіх країн СНД

Судячи з темпів росту капіталізації, український фондовий ринок є найбільш перспективним для розвитку біржової торгівлі з-поміж усіх країн СНД.

При щоденному об'ємі торгів у 100-120 млн. доларів ПФТС відпрацьовує не більше 30-40 % від усього об'єму угод, інше належить неорганізованому ринку.

Також українські організатори торгів значно відстають від РТС як за безпекою біржових технологій, так і за кількістю наданих сервісів, у тому числі майданчик РТС-start для компаній з невеликою ринковою капіталізацією і торгівля похідними цінними паперами.

Отже, у РТС є можливість зайняти 15-20 % нішу на українському ринку в 2009 році.

У випадку старту в і кварталі 2009 року проекту РТС ПФТС може втратити 20 найбільш активних трейдерів, які виступатимуть партнерами майданчика, що створюється.

КОМЕНТАР ЕКСПЕРТА

[Леонід КАРПЕНКО]

директор ЗАТ «Унікер Капітал»

Створюється враження, що ідеологи українського проекту РТС або намагаються створити черговий закритий клуб, або знову до кінця не розуміють, що тут треба робити.

▪ Ваша точка зору з приводу появи фондової біржі РТС на ринку України?

— Фондова біржа РТС робить уже не першу спробу виходу на фондовий ринок України. На жаль, досі спроби ці були невдалими. Частково тут можна нарікати на вибір українських партнерів і труднощі у взаєморозумінні, частково на особисту невизначеність РТС щодо своїх планів роботи в Україні. Стосовно нинішнього виходу на ринок, тут також виникають сумніви з приводу його ефективності. Річ у тому, що біржа — це публічна інфраструктура, яка повинна привернути максимальну кількість активних учасників з метою забезпечення ліквідності для інструментів, якими вона торгує. При виході біржі на ринок максимальна кількість гравців повинна розуміти, які там будуть умови, технології, інструменти, і яким чином будуть проходити торги. Однак відкритого інформаційного простору довкола нинішнього походу РТС в Україну немає, як немає і зустрічей з учасниками ринку. Створюється враження, що ідеологи українського проекту РТС або намагаються створити черговий закритий клуб, або знову до кінця не розуміють, що тут треба робити. В обох випадках це є мертвий проект, не здатний дати поштовх до розвитку українського фондового ринку. Залишається тільки сподіватися, що РТС ще просто не встигли почати нормальну маркетингову програму й чекають зручного моменту.

▪ Як поява РТС може вплинути на діяльність української ПФТС?

— Нестача інформації стосовно планів і стратегії РТС в Україні роблять оцінку погроз для ПФТС досить сумнівною. Якщо РТС у нас буде розвивати технологію ринку котирувань, але в набагато кращому технічному виконанні, ніж це робить ПФТС (приблизно те, що є в РТС у Росії), то у ПФТС є можливість залишитися значущою біржею, і у неї є інструменти для конкуренції за учасників і об'єми торгів. Хоча, звісно, частину об'ємів вони можуть втратити. Якщо ж РТС прийде в Україну з повноцінною технологією нормальної біржової торгівлі (ринок заявок з гарантією розрахунків), то на ПФТС чекають дуже складні часи. В цьому випадку їй треба буде думати над зайняттям якої-небудь ринкової ніші, а основний обіг акціями піде на ринок заявок.

▪ На що можуть розраховувати українські інвестори?

— Українські інвестори очікують на появу цивілізованої фондової біржі. Перешкод на шляху її створення багато, починаючи від законодавчих обмежень і закінчуючи технологічними проблемами. У той же час, саме поява фондової біржі є необхідною умовою для росту і розвитку фондового ринку в Україні, а отже і для росту капіталізації і нарощування ім'язів української промисловості.

За ступенем важливості ця задача є не менш важливою, ніж сама боротьба з інфляцією. І дуже погано, що вищі державні органи не приділяють цій проблемі достатньої уваги.